

Beslutsunderlag

Styrelsen 201127

Diarienummer

Handläggare: Karl-Emil Videbris, Charlotta Boweden

Telefon: 031-64 74 31

E-post: karl-emil.videbris@gryaab.se

Samlad riskbild och intern kontrollplan för 2021

Förslag till beslut

I styrelsen för Gryaab AB:

1. Gryaabs samlade riskbild enligt bilaga 1 fastställs.
2. Intern kontrollplan för 2021 fastställs.

Sammanfattning

Enligt Göteborgs Stads Riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll ska styrelsen säkerställa att riskhantering sker kontinuerligt inom väsentliga verksamhetsområden, processer och projekt samt alltid vid större förändringar i verksamheten. I samband med framtagandet av budget ska riskhanteringen för olika riskområden sammanställas till en samlad riskbild för bolagsstyrelsens verksamhetsområde. Den samlade riskbilden ska beskriva åtgärder som redan har införts för att minska risker och nya åtgärder som behöver vidtas.

Utifrån den samlade riskbilden ska en intern kontrollplan upprättas. Den ska innehålla de områden som särskilt ska granskas under kommande verksamhetsår för att verifiera att införda åtgärder fått avsedd effekt.

Förslag till samlad riskbild baserar sig på riskbedömningar utifrån de fem riskanalyser som utförs regelbundet. Förslaget bygger på en uppdaterad version av den samlade riskbild som styrelsen fattade beslut på i juni 2020. Uppdateringen innebar bl.a. att vissa åtgärder för att säkerställa riskminskning tydliggjorts. Den samlade riskbilden innehåller tre verksamhetsrisker (risker på kort sikt) och sex strategiska risker (risker på lång sikt). Alla områden som finns i den samlade riskbilden finns även med i förslaget till intern kontrollplan.

På styrelsemötet den 23 oktober 2020 diskuterades möjligheten för styrelsen att lägga till ett granskningsområde till den interna kontrollplanen för 2021. Ett granskningsområde som nämndes på styrelsemötet var underhåll av Gryaabs tunnlar. På presidiummötet den 19 november beslutades att lägga till underhåll av tunnlar som ett granskningsområde i förslaget till interna kontrollplanen för 2021.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Ärendet i sig bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser. En korrekt genomförd hantering av risker medför dock att sannolikheten för att oväntade kostnader ska uppkomma hålls på en låg nivå.

Bedömning ur ekologisk dimension

Gryaab har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur social dimension

Gryaab har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Samverkan

Ärendet har behandlats på samverkansgruppsmöte den 20 november 2020.

Bilagor

1. Gryaabs samlade riskbild
2. Intern kontrollplan för 2021

Ärendet

Enligt Göteborgs stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll ska styrelsen i samband med beslut om budget ta fram en samlad riskbild och intern kontrollplan för det kommande verksamhetsåret. Ärendet avser beslut om samlad riskbild och intern kontrollplan för 2021.

Beskrivning av ärendet

Göteborgs Stads riktlinjer

Göteborgs Stad har tagit fram det styrande dokumentet Göteborgs Stads Riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll som integrerar systematik för planering och uppföljning, riskhantering, intern styrning och kontroll samt kvalitetsledning. Riktlinjerna reviderades den 12 september 2019.

Arbetet med verksamhetsövergripande riskhantering utgår från 16 - 17 §§ i riktlinjen. Där anges att bolagsstyrelse ska säkerställa att riskhantering sker kontinuerligt inom väsentliga verksamhetsområden, processer och projekt samt alltid vid större förändringar i verksamheten. I samband med framtagandet av budget ska riskhanteringen för olika riskområden sammanställas till en samlad riskbild för bolagsstyrelsens verksamhetsområde. Den samlade riskbilden ska beskriva åtgärder som redan har införts för att minska risker och nya åtgärder som behöver vidtas.

Utifrån den samlade riskbilden ska en intern kontrollplan upprättas. Den ska innehålla de områden som särskilt ska granskas under kommande verksamhetsår för att verifiera att införda åtgärder fått avsedd effekt.

Gryaabs riskhantering

Lekmannarevisorerna pekade i granskningsredogörelse för Gryaab för 2019 på vissa brister i bolagets riskhantering. Gryaab har under 2020 genomfört en översyn på riskhanteringen. Under våren 2020 genomförde bolaget ett arbete med att förändra och förbättra sin riskhanteringsmodell och en samlad riskbild för juni togs fram vilken ersätter de tidigare strategiska- och verksamhetsriskerna.

Gryaabs styrelse fastställde riskhanteringsmodellen och Gryaabs samlade riskbild juni på styrelsemötet den 12 juni 2020.

Även den interna kontrollplan för 2021 (se nedan) har genomgått förändringar i förhållande till kontrollplaner för tidigare år för att få bättre följsamhet på stadens riktlinje.

Gryaabs samlade riskbild

Inom följande riskområden gör Gryaab regelbundet riskanalyser för att identifiera risker som kan medföra att företaget förhindras att uppfylla sitt uppdrag:

- *Operativa risker* – risker som kan medföra utebliven eller reducerad kapacitet i den operativa verksamheten eller som kan ge andra oönskade konsekvenser av den operativa verksamheten. Ansvar: Drift, TF, PoP, Stab, Säkerhet.
- *Ekonomiska risker* – risker som kan medföra att bolagets ekonomiska rapportering inte sköts på ett ändamålsenligt och tillfredsställande sätt. Ansvar: Stab.

- *Oegentlighetsrisker* – risker för att oegentligheter inom bolaget sker som kan skada brukarnas och allmänhetens förtroende till företaget.
Ansvar: Stab.
- *Tekniska risker* – risker för att Gryaabs anläggningar är felaktigt utformade eller drivs på ett felaktigt sätt jämfört med bästa tillgängliga kunskap.
Ansvar: TUG.
- *Omvärldsanalys* – riskbedömning om hur omvärldsfrågor kan påverka Gryaab. Omvärldsanalysen tas fram en gång per år under våren som underlag till styrelsens arbete med styrelsens inriktningsdokument. Omvärldsanalysen utgör en riskanalys där riskerna identifieras genom brainstorming i workshopform. Arbetet utgår ifrån Gryaabs intressenter.
Ansvar: VD

Varje riskanalys innehåller uppgifter om vidtagna och nya åtgärder som behöver vidtas för att minska de risker som bedöms som icke tolerabla. I riskanalyserna anges även ansvariga tjänstepersoner och en tidplan för genomförande. Uppföljning av åtgärder görs inom beträffande områdes linjearbete varefter riskerna värderas på nytt. Riskanalyserna uppdateras regelbundet och alltid vid större förändringar i verksamheten.

Utifrån de fem riskanalyserna har ett förslag till samlad riskbild tagits fram, bilaga 1. Den samlade riskbilden är en sammanfattning av de risker som bedömts som röda (icke tolerabla) eller av annan anledning bör synliggöras och hanteras samt de åtgärder som vidtagits eller kommer att vidtas för att minska riskerna. Den samlade riskbilden är alltså ingen riskanalys i sig. I den samlade riskbilden är riskerna uppdelade på verksamhetsrisker (risker på kort sikt) och strategiska risker (risker på lång sikt).

Förslaget till riskbild bygger på en uppdaterad version av den samlade riskbild som styrelsen fattade beslut på i juni 2020. Uppdateringen innebar bl.a. att vissa åtgärder för att säkerställa riskminskning tydliggjorts. Den samlade riskbilden innehåller tre verksamhetsrisker (risker på kort sikt) och sex strategiska risker (risker på lång sikt).

Intern kontrollplan

Utifrån den samlade riskbilden ska en intern kontrollplan tas fram. Den ska innehålla de områden som särskilt ska granskas under kommande verksamhetsår för att verifiera att införda åtgärder fått avsedd effekt. Alla områden som finns i den samlade riskbilden finns även med i förslaget till intern kontrollplan, bilaga 2.

På styrelsemötet den 23 oktober 2020 diskuterades möjligheten för styrelsen att lägga till ett granskningsområde till den interna kontrollplanen för 2021. Ett granskningsområde som nämndes på styrelsemötet var underhåll av Gryaabs tunnlar. På presidiummötet den 19 november beslutades att lägga till underhåll av tunnlar som ett granskningsområde i förslaget till interna kontrollplanen för 2021.

Under året kommer kontrollmoment av den interna kontrollplanen genomföras och eventuella förbättringsåtgärder föreslås. Uppföljning av intern kontrollplanen ska ske i den omfattning som fastställs av respektive styrelsen. Av tid- och arbetsplan för styrelsen för 2021 framgår att den interna kontrollplanen för 2021 avses följas upp i samband med beslut om samlad riskbild och internkontroll 2022 i december 2022.

Bedömning av ärendets principiella beskaffenhet

Ärendet avser samlad riskbild och intern kontrollplan för 2021 vilket är ett årligen återkommande ärende. Gryaab bedömer inte att ärendet är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Bedömningen har gjorts med utgångspunkt i vad som står angivet om frågor av principiell beskaffenhet i Gryaabs ägardirektiv, Göteborgs Stadshus AB:s anvisningar för ärendeberedning och Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll.

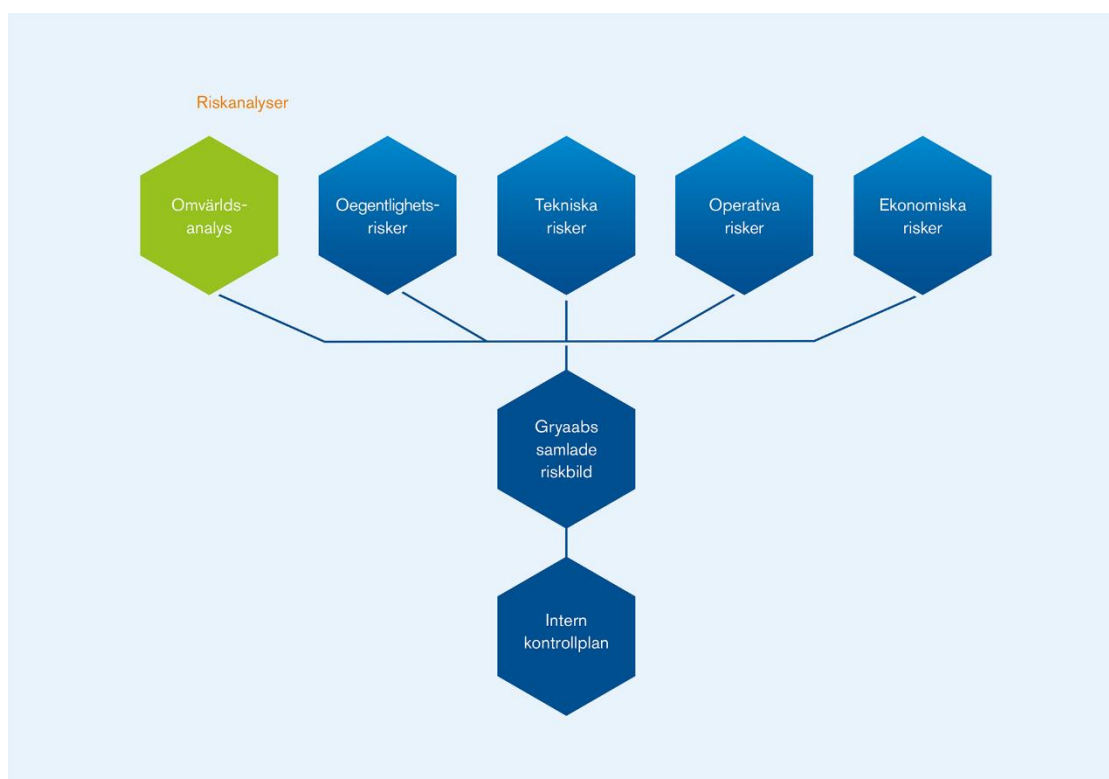
Bolagets bedömning

Förslag till samlad riskbild baserar sig på riskbedömningar utifrån de fem riskanalyser som utförs regelbundet. Förslaget bygger på en uppdaterad version av den samlade riskbild som styrelsen fattade beslut på i juni 2020. Förslaget till samlad riskbild har bl.a. tydliggjort vissa åtgärder för att säkerställa riskminskning. Den samlade riskbilden innehåller tre verksamhetsrisker (risker på kort sikt) och sex strategiska risker (risker på lång sikt). Alla områden som finns i den samlade riskbilden finns även med i förslaget till intern kontrollplan. Utifrån ett förslag på styrelsemötet den 23 oktober 2020 och beslut på presidiummötet den 19 november 2020 finns även underhåll av Gryaabs tunnlar med som ett granskningsområde i förslaget till intern kontrollplan för 2021. Styrelsen föreslår fastställa den samlade riskbilden och den interna kontrollplanen för 2021.

Gryaabs samlade riskbild november 2020

Syfte

Syftet med denna sammanfattning är att sammanställa de risker från Gryaabs fem riskanalyser som bedömts som röda (icke tolerabla) eller av annan anledning bör synliggöras och hanteras. I dokumentet beskrivs de åtgärder som redan har genomförts för att minska dessa risker och nya åtgärder som behöver vidtas.

Ansvar

Gryaabs ledningsgrupp ansvarar för bedömning utifrån de fem riskanalyserna. Vd koordinerar och sammanställer Gryaabs samlade riskbild. Den samlade riskbilden presenteras för Gryaabs styrelse som ett underlag inför styrelsens inriktningsdokument under våren. Den samlade riskbilden fastställs två gånger per år, i juni och i november tillsammans med budget och intern kontrollplan.

Analys av Gryaabs risker

Riskerna i Gryaabs samlade riskbild är identifierade av Gryaabs ledningsgrupp utifrån de fem riskanalyserna. Gryaabs samlade riskbild är ingen riskanalys i sig utan en sammanfattning av de risker som identifierats som bedömts som röda (icke tolerabla) eller av annan anledning bör synliggöras och hanteras. Riskanalyserna som ligger till grund för sammanfattningen framgår av bilden ovan.

Riskerna är bedömda utifrån Gryaabs metod för riskanalys. Metoden innebär sammanfattningsvis att sannolikheten för att risken ska inträffa och konsekvenserna av vad som händer värderas och vägs samman. Om den sammanslagna värderingen är röd (ej tolerabel) ska risken åtgärdas i första hand genom konsekvensbegränsande åtgärder. Är risken gul (mellanliggande) ska risken avvägas mot kostnadsnytta. Risken ska kontrolleras via exempelvis rutiner, bevakning eller utredning. Gröna risker (låga) är tolerabla och kan minimeras om det är möjligt med små medel.

Nedan följer en sammanfattning av Gryaabs högst klassade risker. Risken och konsekvensen beskrivs och vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar anges.

Gryaabs verksamhetsrisker (risker på kort sikt) 2021

Säkerställa att Gryaab kan rena avloppsvattnet 2021-2036

Från och med första januari 2021 tar Gryaab ett nytt miljötillstånd i anspråk. Det nya miljötillståndet innehåller nya villkor i form av mängdkrav på fosfor, BOD och kväve på ett rullande treårsmedelvärde. Gryaab bedömer att verksamheten klarar att uppfylla villkoren på kort sikt. Gryaab behöver dock utreda om nuvarande anläggning klarar villkoren ända fram till 2036 då villkoren är starkt beroende av väder- och flödesförhållanden.

Gryaabs skivfilter avskiljer partiklar och därmed den fosfor som partiklarna innehåller. Om tillfällena med höga flöden ökar finns en betydande risk att mycket vatten behöver ledas förbi filtren. Skulle det inträffa i hög utsträckning finns en risk att utsläppsvillkoren för fosfor inte uppfylls innan år 2036.

Den totala kapaciteten för kväverening i Gryaabs biobäddar och nya nitrifikationsbassänger med rörliga bärare är god. Biobäddarnas bärramaterial är dock från 1997 och bedöms uppnå sin tekniska livslängd väl före år 2036. Det finns därför en risk att utsläppsvillkoren för kväve inte uppfylls under ombyggnadstiden av biobäddarna. Risken blir större med tiden eftersom kvävebelastningen ökar med en ökad befolkning.

Dessa risker är identifierade i omvärldsbevakningen samt i den tekniska riskanalysen. För kvantifiering, ansvariga och tidsramar, se respektive riskanalys.

Vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar

Gryaab har påbörjat en utredning som ska färdigställas under 2020 och utmynna i förslag till eventuella åtgärder för att säkerställa att Gryaab kan nå mängdkraven. Genom utredningen bedöms Gryaab få de verktyg som behövs för att kunna minska risken att inte klara mängdvillkoren.

För att sänka risken för överutsläpp av fosfor planerar Gryaab för utökad filterkapacitet samt kommunicerar med ägarkommunerna om nyttan av att höga tillflöden till Ryaverket undviks.

Gryaab ska påbörja en utredning om hur biobäddarna kan ersättas. Utredningen bedöms ge Gryaab de verktyg som behövs för att minska risken att utsläppsvillkoren för kväve överskrids under ombyggnadstiden.

Säkerställa kostnader och intäkter för avsättning av biprodukter

Från och med den första januari 2022 löper Gryaabs avtal för avsättning av avloppsslam ut. Det betyder att ett nytt avtal kommer upphandlas under 2020. Därmed säkras marginal för ett eventuellt överklagande och en situation där Gryaab inte skulle ha möjlighet att bli av med sitt slam. En kvarstående risk är dock att kostnaden för slamavsättning blir betydlig högre än idag. Marknaden för slam kan påverkas av slamutredningen och indikationer från andra reningsverk tyder på högre kostnader.

Risken är identifierad i omvärldsbevakningen. För kvantifiering, ansvariga och tidsramar, se riskanalys.

Vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar

Gryaab planerar att påbörja en upphandling redan 2020 för att minimera risken att stå utan avtal och få ökade kostnader. Gryaab minskar även risken för ökade kostnader genom att skapa förutsättningar för att ett flertal entreprenörer lämnar anbud. Det görs genom att informera entreprenörer om den kommande upphandlingen vilket även är något som skapar goda relationer. Gryaab kommer också ta hänsyn till risken i den ekonomiska långtidsplanen och i budgeten för 2021. Genom dessa åtgärder bedöms både sannolikheten för att risken realiseras minska och om risken ändå skulle inträffa är Gryaab förberett vilket innebär att konsekvensen minskar.

Säkerställa eventuella förändringar i övriga krav

På kort sikt förväntas inga allmänna kvantifierade krav på klimatutsläpp. Det skulle dock kunna komma krav på en minskning eller eliminering av specifika klimatutsläpp av metan och lustgas inom en relativt nära framtid. Det skulle innebära att Gryaabs öppna hantering av slam och/eller biobäddar behöver byggas om.

Risken är identifierad i den tekniska riskanalysen. För kvantifiering, ansvariga och tidsramar, se riskanalys.

Vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar

Gryaab följer utvecklingen av lagkrav, krav från tillsynsmyndigheter och krav från ägare på området. Gryaab ska under 2021 ta fram en handlingsplan för konsekvenser av ett möjligt ändrat regelverk kring slamhantering. Gryaab ska även, till följd av det nya miljötillståndet, påbörja utredning kring metangasavgång från lagring av slam. Under 2021 ska utredningen påbörjats och en värdering av redan identifierade åtgärder ska ha genomförts med hjälp av hållbarhetsmodellen. Gryaab tar även hänsyn till denna risk i den ekonomiska långtidsplanen. Genom dessa åtgärder är Gryaab väl förberedda om risken skulle realiseras vilket innebär att konsekvenserna minskar.

Gryaabs strategiska risker (risker på lång sikt) 2021**Säkerställa att Gryaab kan rena avloppsvattnet från 2036 och framåt**

Efter 2036 kommer Gryaab att gå in i ett nytt miljötillstånd. Redan nu har Länsstyrelsen uttalat en förväntan på skärpta krav efter 2036. Riskanalysen visar att Gryaab, med nuvarande anläggning, inte kan uppnå dessa krav.

Dessa risker är identifierade i den tekniska riskanalysen samt i omvärldsbevakningen. För kvantifiering, ansvariga och tidsramar, se respektive riskanalys.

Vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar

Gryaab har påbörjat programmet Nya Rya. Programmet omfattar bland annat prognos på antal anslutna, mängden vatten, teknikval, lokalisering, finansiering samt tillstånd- och beslutsprocess. Här ingår även utredning om hur läkemedelsrening skulle kunna implementeras i Gryaab reningsprocess.

Planerade åtgärder är förbättringar i nuvarande process, där förbättrad kapacitet för fosforavskiljning och utökad biologisk kapacitet behöver utredas. Behov av nivå på BOD-krav ska utredas ur ett recipientperspektiv. Nya Rya kommer på sikt att omfatta även dessa åtgärder som kan leda till förändringar i Gryaabs process. Genom genomförda och planerade åtgärder i Nya Rya bedöms sannolikheten för att risken inträffar minska.

Säkerställa värdefull avsättning av biprodukter på lång sikt

Gryaab har idag en slamdisponeringsstrategi som innebär att slammet ska nyttiggöras i största möjliga mån. I första hand ska fosfor och andra nyttigheter i slammet (som mullbildande ämnen) återanvändas. I andra hand ska slammet användas för jordtillverkning.

Förutsättningar för slamhantering påverkas i första hand av ett eventuellt förändrat regelverk baserat på förslag från betänkandet Hållbar slamhantering (SOU 2020:3) och i andra hand av opinionen/dåligt rykte. Slamutredningen föreslår ett totalförbud mot slamspridning alternativt ett förbud mot spridning av slam men med undantag för spridning av slam med god kvalitet på jordbruksmark.

Konsekvensen av ett totalförbud mot spridning av slam skulle ge mycket negativa konsekvenser för den ekonomiska och ekologiska hållbarheten för Gryaabs verksamhet.

Dessa risker är identifierade i den tekniska riskanalysen samt i omvärldsbevakningen. För kvantifiering, ansvariga och tidsramar, se respektive riskanalys.

Vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar

Gryaab har yttrat sig genom ett remissvar där Gryaab avstyrker ett totalförbud av spridning av slam. Gryaab ska under 2021 ta fram en handlingsplan för konsekvenser av ett möjligt ändrat regelverk kring slamhantering. Gryaab följer i övrigt utvecklingen och vidtar nya åtgärder när regelverket är färdigt. Gryaab har lång tid för förberedelse då ett eventuellt införande av ett förbud realiseras först om cirka 15 år. Genom vidtagna och planerade åtgärder bedöms både risken att risken realiseras och konsekvensen vid ett eventuellt införande minska.

Säkerställa robust och tillgänglig anläggning

Ryaverket är en högbelastad anläggning med begränsad marginalkapacitet där vissa anläggningsdelar är snart femtio år gamla. Det är viktigt att säkra en hög tillgänglighet på strategisk maskinutrustning och betongstrukturer. Förebyggande underhåll är viktigt för att hålla anläggningen i gott skick. Äldre delar av anläggningen har visat tydliga ålderstecken.

Processanläggningens uppbyggnad i processblock innebär att det i många fall bara finns en mediatransportväg mellan anläggningsdelar. För vissa av dessa, samt andra svåråtkomliga processdelar, är det mycket svårt att utföra mer omfattande underhållsarbete.

Då Gryaab är en elintensiv verksamhet är elförsörjningen ett prioriterat område. Vid en brist på el, på grund av t.ex. avbrott, finns en risk att kapaciteten i systemet inte räcker till.

Dessa risker är identifierade i den operativa riskanalysen samt omvärldsbevakningen. För kvantifiering, ansvariga och tidsramar, se respektive riskanalys.

Vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar

Under 2019-2020 har Gryaab tagit fram en inspektions- och underhållsplan för anläggningen i sin helhet. För att säkra tillgängligheten tas metoder fram för att skapa möjligheter att utföra det nödvändiga underhållet. Genom inspektions- och underhållsplanen bedöms Gryaab kunna förebygga att risken inträffar. Underhållsinsatser för 2021 i enlighet med underhållsplanen ska vara helt genomförda under 2021.

För att säkerställa att det finns kapacitet i systemet till Gryaab förs en aktiv bevakning och kommunikation genom regelbundna möten med Göteborgs Energi där framtida elbehov kommuniceras med målet att Göteborgs Energi garanterar och prioriterar Gryaabs framtida behov. Även genom denna insats bedöms Gryaab kunna minska risken att inte elkapaciteten räcker till.

Säkerställa tillräcklig organisatorisk kompetens eller kapacitet för att kunna bedriva verksamheten ändamålsenligt

Inom VA-branschen pågår en tydlig trend och utveckling som innebär ökat samarbete, regionalisering av verksamheter och sammangående till större VA-organisationer. Trenden är tydlig både nationellt och internationellt. Gryaab är redan ett av de större regionala VA-bolagen i Sverige och bedöms ha tillräcklig storlek och därmed goda förutsättningar för en fortsatt bra utveckling och att kunna driva en kostnadseffektiv verksamhet.

En av de drivande krafterna för ökat samarbete är svårigheter med kompetensutveckling och rekrytering av ny personal i samband med de stora personalavgångar som kommer inom de närmaste åren inom VA-branschen. På längre sikt kan bristande kompetensförsörjning bli en allvarlig organisatorisk risk för företaget. Det kan till exempel omfatta ledarskap, olika tekniska specialistområden eller annat.

Risken är identifierad i den operativa riskanalysen. För kvantifiering, ansvariga och tidsramar, se riskanalys.

Vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar

Gryaab upprätthåller kontinuerligt en strategisk kompetensplan som ligger till grund för företagets kompetensinsatser. Gryaab planerar att genomföra de rekryteringar som krävs i god tid. Genom denna medvetenhet kan Gryaab förebygga att risken inträffar.

Gryaab måste vara attraktiva för alla discipliner som behövs för att driva verksamheten och kan ta tillvara kunskap hos bland annat nyanlända. Under våren 2019 startade Gryaab ett arbete med den långsiktiga kompetensförsörjningen. Fyra områden är identifierade;

1. Förhöjd säkerhet och en mycket god fysisk, organisatorisk och psykosocial arbetsmiljö.
2. Arbeta med kompetensöverföring och utveckling av medarbetarnas kompetens.
3. Processutveckla så att Gryaab klarar av högre ställda miljökrav.
4. Utveckla ledarskapet.

Genom dessa insatser ökar sannolikheten för att personalen trivs och stannar hos Gryaab vilket minskar sannolikheten att risken inträffar. Genom kompetensöverföring kan Gryaab minska konsekvenserna om risken inträffar.

Säkerställa ekonomisk stabilitet och medel för att bedriva verksamhet och investeringar

Risken för ökade räntekostnader och minskad soliditet har identifierats. Dagens ränta är cirka 1,1 procent vilket innebär en årlig kostnad på 16 mkr baserat på en genomsnittlig lånevolym på 1 265 mkr. Då räntenivåerna är extremt låga finns en risk för ökade räntekostnader på lång sikt.

En annan identifierad risk, kopplad till ekonomisk stabilitet, är att ambitionsnivån för avloppsreningen skulle vara lägre hos ägarna än vad Länsstyrelsens förväntar sig. Konsekvensen kommer i första hand att vara att det är svårt att få ett miljötillstånd i tid för att kunna bygga nya anläggningar. Konsekvensen kommer också att vara att det är svårt att få ett investeringsbeslut samt medel från Gryaabs ägare.

Gryaab behöver säkerställa finansiering för att kunna uppfylla förväntad utveckling av regionen och förväntade villkor i miljötillstånd efter 2036. För att kunna möta förväntade krav i ett framtida miljötillstånd bedöms stora investeringar behöva göras. Finansieringsmodellen för investeringar på Gryaab har varit att låna. Då investeringarna förväntas vara så pass stora skulle denna modell kunna påverka Gryaabs ekonomiska stabilitet.

Med tanke på de stora planerade investeringarna 2025-2035 och dagens finansieringsmodell kan det innebära 140-150 mkr i ökade årliga kostnader samtidigt som soliditeten i bolaget blir för låg.

Dessa risker är identifierade i den ekonomiska riskanalysen samt i omvärldsbevakningen. För kvantifiering, ansvariga och tidsramar, se respektive riskanalys.

Vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar

Gryaab har säkerställt ränteutvecklingen, i den mån som det är möjligt, genom att ansluta sig till Koncernbanken inom Göteborg Stad.

Gryaab för kontinuerligt en dialog med ägarna och dess tjänstepersoner genom de befintliga forumen ägarrådet och teknisk ekonomisk delegation men även genom möten med VA-huvudmännen, tjänstepersoner samt delägarkommunernas KS och KF. Gryaabs prognos för kostnadsutveckling efter 2025 behöver vara stabil och säker. Stabiliteten säkerställs det påbörjade programmet Nya Rya och dess krav som är ställda från styrelse och ledningsgrupp.

Gryaab ska inom ramen av projektet Nya Rya även ta fram förslag till investeringsmodell. Investeringsmodell och finansiering ska därefter kommuniceras med Gryaabs ägare.

Gryaab bedömer genom dessa åtgärder minska sannolikheten för att riskerna inträffar.

Säkerställa eventuella förändringar i övriga krav på lång sikt

Idag har Gryaab inga kvantifierade krav på framtida klimatpåverkan, däremot finns det ett antal program från olika intressenter som exempelvis att vara klimatneutral år 2030. Även kvantifierade krav på lukt från Gryaab kan bli aktuellt i framtiden

Riskerna är identifierade i omvärldsbevakningen. För kvantifiering, ansvariga och tidsramar, se riskanalys.

Vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar

För att möta och bedöma konsekvenserna av intressenters krav ska Gryaab under hösten 2020 och våren 2021 ta fram en klimatstrategi och handlingsplan för den. Gryaab följer utvecklingen och förändringar i övriga krav genom omvärldsbevakning, deltagande i forum, nätverk samt nationella och internationella konferenser.

Gryaab bedömer genom dessa åtgärder minska konsekvensen av att riskerna skulle inträffa.

UKM

Karl-Emil Videbris

Intern kontrollplan

Den interna kontrollplanen utgår ifrån Gryaabs samlade riskbild, uppdaterad november 2020. Kontrollplanen är uppdelat utifrån Gryaabs verksamhetsrisker och Gryaabs strategiska risker. Kontrollplanen omfattar de pågående och planerade åtgärder som verksamheten behöver vidta för att hantera de risker som identifierats som röda (icke tolerabla) eller av annan anledning bör synliggöras och hanteras risker. Kontrollplanen innehåller även kontrollfrågor som Kvalitets- och Miljöansvarige utgår ifrån vid sin uppföljning av hur verksamheten hanterar identifierade åtgärder.

Gryaabs verksamhetsrisker (risker på kort sikt) 2020-2021

Verksamhets- område	Riskområde	Åtgärder	Kontrollmoment för Kvalitets- och Miljöansvarige
Säkerställa att Gryaab kan rena avlopps-vattnet 2021-2036	Tekniska risker Omvärlds-bevakning	Pågående 1. Utredning med förslag på ev åtgärder för att säkerställa att de nya mängdkraven uppnås fram till 2036, klar i december 2020.	1. Är utredningen slutförd under 2020? Bidrar förslagen till att det säkerställs villkoren för fosfor, BOD och kväve kan innehållas?
		Planerade 1. Utökad filterkapacitet för att sänka risken för överutsläpp av fosfor. 2. Kommunikation med ägarkommunerna kring höga vattenflöden för att sänka risken för överutsläpp av fosfor 3. Utredning om hur biobäddarna kan ersättas vilket ska ge de verktyg som behövs för att minska risken att utsläppsvillkoren för kväve överskrids under ombyggnadstiden.	1. Hur ser planen för att utökade av filterkapaciteten? 2. Hur planeras kommunikationen med ägarkommunerna gällande höga vattenflöden att genomföras? 3. Har utredning om hur biobäddarna kan ersättas påbörjats?

Säkerställa kostnader och intäkter för avsättning av biprodukter	Omvärlds-bevakning	Pågående 1. Under 2020 påbörja upphandling för avsättning av avloppsslam. 2. Värna om goda relationer med entreprenörer genom att informera om planerad upphandling.	1. Är upphandlingen påbörjad? 2. Hur säkerställs att Gryaab har goda relationer med entreprenörerna?
		Planerade 1. Ta hänsyn till risken för ökade kostnader i den ekonomiska långtidsplanen och budgeten för 2021.	1. Hur har Gryaab tagit hänsyn till risken för ökade kostnader i den ekonomiska långtidsplanen och budgeten för 2021?
Säkerställa eventuella förändringar i övriga krav	Tekniska risker	Pågående 1. Följer utvecklingen om nya krav kring klimatutsläpp.	1. Hur följer ni utvecklingen?
		Planerade 1. Ta fram en handlingsplan för konsekvenser av ett möjligt ändrat regelverk kring slamhantering 2. Gryaab ska påbörja utredning kring metangasavgång från lagring av slam 3. Tar hänsyn till risken i den ekonomiska långtidsplanen.	1. Har handlingsplanen tagits fram? 2. Har utredning kring metangasavgång från lagring av slam påbörjats? Ingår en hållbarhetsmodell i utredningen? Resultat? 3. Har hänsyn tagits till risken i den ekonomiska långtidsplanen?

Gryaabs strategiska risker (risker på lång sikt) 2021

Verksamhets- område	Riskområde	Åtgärder	Kontrollmoment
Säkerställa att Gryaab kan rena avloppsvattnet från 2036 och framåt	Tekniska risker Omvärlds- bevakning	Pågående 1. Påbörjat programmet Nya Rya.	1. Hur ser planen för framtagning av programmet ut? Följs planen? Täcker programmet in de risker kring skärpta krav som identifierats i den tekniska riskbedömningen?
		Planerade 1. Förbättringar i nuvarande reningsprocess med utredning av förbättrad kapacitet för fosforavskiljning och utökad biologisk kapacitet. 2. Utreda behov av nivå på BOD-krav ur ett recipientperspektiv.	1. Vad har utredningen hittills kommit fram till? 2. Vad har utredningen hittills kommit fram till?
Säkerställa värdefull avsättning av biprodukter på lång sikt	Tekniska risker Omvärlds- bevakning	Pågående 1. Yttrande genom remissvar där Gryaab avstyrker ett totalförbud av spridning av slam.	1. Är remissvaret inlämnat?
		Planerade 1. Under 2021 ta fram en handlingsplan för konsekvenser av ett möjligt ändrat regelverk kring slamhantering	1. Hur går arbetet med en handlingsplan för konsekvenser av ett möjligt ändrat regelverk kring slamhantering?

Säkerställa robust och tillgänglig anläggning	Operativa risker Omvärldsbevakning	Pågående 1. Gryaab har tagit fram en inspektions- och underhållsplan för anläggningen i sin helhet 2. Aktiv bevakning och kommunikation med Göteborg Energi ang framtida elbehov.	1. Hur har inspektions- och underhållsplan implementerats i verksamheten? 2. Vad har kommunicerats och vad blev resultatet?
		Planerade 1. Underhållsinsatser i enlighet med underhållsplanen ska vara helt genomförda under 2021	1. Har underhållsinsatserna genomförts? Resultat?
Säkerställa tillräcklig organisatorisk kompetens eller kapacitet för att kunna bedriva verksamheten ändamålsenligt	Operativa risker	Pågående 1. Upprätthållande strategisk kompetensplan 2. Arbeta med den långsiktig kompetensförsörjningen där följande fyra områden identifierats: - Förhöjd säkerhet och en mycket god fysisk, organisatorisk och psykosocial arbetsmiljö. - Arbeta med kompetensöverföring och utveckling av medarbetarnas kompetens. - Processutveckla så att Gryaab klarar av högre ställda miljökrav. - Utveckla ledarskapet.	1. Säkerställer planen att den strategiska kompetensen finns? Finns det någon kompetens som är kritisk? Om ja, hur hanteras det? Hur säkerställs att rekryteringar genomförs i rätt tid? 2. Hur sker arbetet med de olika områdena i den långsiktiga kompetensförsörjningen?
		Planerade 1. Gryaab planerar att genomföra de rekryteringar som krävs i god tid	1. Hur går planeringen till för att genomföra de rekryteringar som krävs i god tid

Säkerställa ekonomisk stabilitet och medel för att bedriva verksamhet och investeringar	Ekonomiska riskanalysen Omvärldsbevakningen	Pågående 1. Anslutna till Koncernbanken inom Göteborgs stad. 2. För kontinuerlig dialog med ägarna och dess tjänstepersoner.	1. Är verksamheten ansluten till Koncernbanken i Göteborgs stad? Vad har detta inneburit för vår ambition att säkerställa ränteutvecklingen? 2. Vad är de övergripande resultaten från dialogen med ägarna och dess tjänstepersoner?
		Planerade 1. Genom projektet Nya Rya ta fram förslag till investeringsmodell. Investeringsmodell och finansiering ska därefter kommuniceras med Gryaabs ägare.	1. Hur ser planen för framtagning av investeringsmodellen ut? Vad är resultaten hittills av kommunikeringen med Gryaabs ägare?
Säkerställa eventuella förändringar i övriga krav på lång sikt	Omvärldsbevakningen	Pågående -	
		Planerade 1. Ta fram av klimatstrategi och handlingsplan. 2. Gryaab följer utvecklingen och förändringar i övriga krav	1. Finns klimatstrategi och handlingsplan framtagna? Hur sker fortsatt arbete med detta? 2. Vilka utvecklingar och förändringar ser ni som särskilt utmanande för Gryaab i dagsläget?
Säkerställa att underhåll av Gryaabs tunnlar genomförs i enlighet med fastställda rutiner	Granskningsområde från styrelsen	Pågående 1. Besiktning och underhåll sker enligt besiktnings- och underhållsplan för tunnelsystemet. 2. Åtgärder vidtas i enlighet Handlingsplan och åtgärder, Hedin Bil 3. Utredning av tunnelkapacitet för framtida behov och utvecklingen inom ägarkommunerna	1. Utförs besiktning och underhåll enligt besiktnings- och underhållsplan för tunnelsystemet? Finns tillräckliga resurser internt? Finns kompetens externt? 2. Har tillräckliga åtgärder vidtagits i enlighet Handlingsplan och åtgärder, Hedin Bil 3. Hur fortlöper utredning av tunnelkapacitet för framtida behov och utvecklingen inom ägarkommunerna?